

Poznań, 22 czerwca 2022 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-Ka.431.3.2022.4

**Pani
Małgorzata Kubiak
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Godzieszach Wielkich
ul. 11 listopada 10
62 – 872 Godziesze Małe**

ZALECENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Kaliszu w dniach od 29 kwietnia 2022 r. do 13 maja 2022 r. przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Godzieszach, z siedzibą pod adresem: Godziesze Wielkie, ul. 11 listopada 10, 62 – 872 Godziesze Małe, określanym w dalszej części skrótem „GOPS” lub „Ośrodek”.

Zakres kontroli obejmował sprawdzenie realizacji zadań określonych ustawą o pomocy społecznej oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami, w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustalenia kontroli zostały szczegółowo opisane w protokole kontroli, który został podpisany przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 2 czerwca 2022 r.

W wyniku kontroli dokonano następujących ustaleń.

I. W zakresie zgodności zatrudnienia pracowników realizujących zadania pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami, w wyniku analizy udostępnionej przez Panią dokumentacji stwierdzono, że:

1) zarówno Pani jako kierownik, jak i pracownicy GOPS realizujący zadania pomocy społecznej - posiadają na zajmowanym stanowisku wymagane kwalifikacje, zgodne z przepisami ww. ustawy o pomocy społecznej, ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 530) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1960),

2) osoby świadczące dla mieszkańców Gminy Godziesze specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zatrudnione w podmiocie zewnętrznym tj. Fundacji Wspomagania Rozwoju Dzieci „Papilio Dzieciom”, posiadają wymagane kwalifikacje, zgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189 poz. 1598 ze zm.).

II. W zakresie realizacji zadań określonych ustawą o pomocy społecznej, w wyniku analizy udostępnionej dokumentacji osób/rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz złożonych przez Panią pisemnych oświadczeń i wyjaśnień stwierdzono, że GOPS jako jednostka organizacyjna gminy w okresie objętym kontrolą tj. od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli:

1) realizował następujące zadania własne gminy, w tym o charakterze obowiązkowym oraz zlecone z zakresu administracji rządowej:

a) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka (art. 17 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy). Gmina Godziesze ma opracowaną strategię rozwiązywania problemów społecznych na lata 2017 – 2022, przyjętą uchwałą Nr XXXVI/216/2017 Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 27 lipca 2017 r. Stwierdzono, że powyższy dokument zawiera wszystkie elementy wymagane przepisem art. 16b ust. 2 ww. ustawy o pomocy społecznej. GOPS uczestniczy w realizacji działań na rzecz mieszkańców Gminy Godziesze w ramach wyznaczonych w ww. Strategii 5 celów strategicznych, co szczegółowo zostało opisane w protokole kontroli.

b) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej (art. 17 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy o pomocy społecznej). GOPS sporządził ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej za 2020 r. jak i 2021 r., z uwzględnieniem wszystkich elementów wymaganych przepisem art. 16a ust. 1 – 3 ww. ustawy o pomocy społecznej, przekazaną Radzie Gminy w Godzieszach w terminie wymaganym w ww. przepisie.

c) praca socjalna (art. 17 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy o pomocy społecznej),

d) zapewnienie posiłku (art. 17 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o pomocy społecznej), w tym dożywianie dzieci (art. 17 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy o pomocy społecznej). Ww. zadanie realizowane jest w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007).

e) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (art. 17 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy o pomocy społecznej). Zgodnie z Pani oświadczeniem, poza programem osłonowym, realizowanym w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, biorąc pod uwagę rozeznane potrzeby Gminy, Ośrodek realizuje inne programy osłonowe oraz zadania z zakresu pomocy społecznej takie jak:

- gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2025,
- gminny program wspierania rodziny na lata 2022-2024,
- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025,
- program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022,
- inne zadania (przyznawanie, ustalanie wysokości i wypłacanie dodatku osłonowego, realizacja zadań z zakresu przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy).

f) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 17 ust. 2 pkt 5 ww. ustawy o pomocy społecznej),

g) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (art. 18 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy o pomocy społecznej). Gmina Godziesze Wielkie przystąpiła do realizacji wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

h) przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej (art. 17 ust. 1 pkt: 4, 5, 10, 11, 15, 16, 19, 20; art. 17 ust. 2 pkt 1 oraz art. 18 ust. 1 pkt 3).

2) nie realizował, z uwag na brak potrzeb/wniosek, następujących zadań własnych gminy, w tym o charakterze obowiązkowym oraz zleconych z zakresu administracji rządowej:

a) udzielanie schronienia oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym; (art. 17 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o pomocy społecznej),

b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego; (art. 17 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy o pomocy społecznej),

c) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych; (art. 17 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy o pomocy społecznej),

d) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego; (art. 17 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy o pomocy społecznej),

e) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem; (art. 17 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy o pomocy społecznej),

f) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; (art. 17 ust. 1 pkt 16a ww. ustawy o pomocy społecznej),

g) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze; (art. 17 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy o pomocy społecznej),

h) opracowanie i realizacja projektów socjalnych; (art. 17 ust. 2 pkt 3a ww. ustawy o pomocy społecznej),

i) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną; (art. 18 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy o pomocy społecznej),

j) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a; (art. 18 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy o pomocy społecznej),

k) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; (art. 18 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy o pomocy społecznej),

l) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki; (art. 18 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy o pomocy społecznej).

Natomiast w kwestii zadań polegających na:

- prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w mieszkaniach chronionych; (art. 17 ust. 1 pkt 12 ww. ustawy o pomocy społecznej),

- prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowaniu do nich osób wymagających opieki; (art. 17 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy o pomocy społecznej),
  - prowadzeniu i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi; (art. 18 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy o pomocy społecznej),
- ustalono, że na terenie Gminy Godziesze nie funkcjonują ww. jednostki. Ze złożonego przez Panią oświadczenia wynika, że cyt.:
- „(...) Obecnie nie występują potrzeby umieszczenia osób w mieszkaniach chronionych. W przypadku konieczności umieszczenia osób w mieszkaniach chronionych, w ramach zawieranych na bieżąco porozumień, skierujemy ich do mieszkań znajdujących się na terenie innych gmin czy powiatów.(...)”,
  - „(...) Obecnie nie występują potrzeby umieszczenia osób w ośrodkach wsparcia. W przypadku konieczności umieszczenia osób w domu pomocy społecznej, kierujemy ich do domów pomocy społecznej znajdujących się na terenie innych gmin czy powiatów. Aktualnie w domach pomocy społecznej przebywa 2 mieszkańców naszej gminy. (...)”,
  - „(...) W przypadku konieczności umieszczenia osób w ośrodku wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kierujemy ich do ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi znajdującego się na terenie powiatu kaliskiego. Aktualnie w zajęciach ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Liskowie pow. kaliski, uczestniczy 2 mieszkańców naszej gminy.(...)”.

W zakresie realizacji ww. zadań, w sprawach przyznawania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z zakresu pomocy społecznej, podczas kontroli sprawdzaniu poddano dokumentację losowo wybranej próby badawczej, stanowiącej co najmniej 10% ogólnej liczby osób/rodzin korzystających w okresie objętym kontrolą z danej formy pomocy tj. dokumentację 25 osób/rodzin, w tym 70 spraw, w których wydano 61 decyzji administracyjnych.

Na podstawie analizy ww. dokumentacji, stwierdzono niżej wymienione nieprawidłowości i uchybienia.

1. W decyzjach, szczegółowo wymienionych w protokole kontroli, w ich:

1) podstawie prawnej,

* wskazano w odniesieniu do podjętego rozstrzygnięcia lub w odniesieniu do indywidualnej sprawy niewłaściwy przepis:

- ww. ustawy o pomocy społecznej – łącznie w 35 sprawdzonych sprawach,

- ww. rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych - w jednej sprawie,

* nie wskazano w odniesieniu do indywidualnej sprawy odpowiednio konkretnego paragrafu, ustępu, punktu, litery:

- przytoczonego artykułu ww. ustawy o pomocy społecznej - w 21 sprawdzonych sprawach,

- przytoczonego rozporządzenia w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – łącznie w 48 sprawdzonych sprawach,

- przytoczonego paragrafu 1 uchwały Rady Gminy Godziesze Wielkie w sprawie ustalenia warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz określenia szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania - w 4 sprawdzonych sprawach,

- ww. rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych - w 3 sprawach,

2) w uzasadnieniu:

- prawnym zawarto nieaktualny zapis art. 59 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej – w 2 sprawdzonych sprawach. W wyniku kontroli stwierdzono, że pomimo obowiązywania od 4 października 2019 r. przepisu art. 59 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej w obecnym brzmieniu, GOPS nadal wydaje decyzje ustalające wysokość odpłatności za pobyt w DPS, określając w ich sentencji zarówno kwotę odpłatności dla mieszkańca, jak i dla Gminy

Godziesze. Decyzje ustalające wysokość opłat mieszkańca za pobyt w DPS, wydane w okresie od 4 października 2019 r. - *nie powinny orzekać o wysokości opłat ponoszonych przez gminę*, - faktycznym wskazano niewłaściwy miesiąc, w którym nastąpiła zmiana sytuacji dochodowej rodziny - w 1 sprawie.

Powyższe uchybienia stanowią naruszenie przepisu art. 107 § 1 pkt 4 oraz § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

2. W 1 sprawie, szczegółowo opisanej w protokole kontroli, w związku z rezygnacją strony z pobierania zasiłku stałego, wzruszono (uchylono) decyzję z dnia 21 października 2019 r. Nr GOPS.4610. 7.2019 w trybie art. 155 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego, a z uwagi na bezprzedmiotowość sprawy - w tym przypadku organ winien zastosować art. 162 § 1 pkt 1 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. W 3 sprawach, szczegółowo wskazanych w protokole kontroli, decyzjami dokonywano zmiany decyzji pierwotnych bez orzekania o zmianie wcześniej wydanych decyzji ostatecznych je zmieniających. Przedmiotowe decyzje dotyczyły spraw już poprzednio rozstrzygniętych innymi decyzjami ostatecznymi – o czym mowa w art. 156 § 1 ust. 3 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego - tym samym, w obiegu prawnym, pozostaje więcej niż jedna decyzja ostateczna orzekająca w tym samym zakresie.

4. W Gminie Godziesze nie ma ustalonych zasad sprawiania pogrzebu, których ustalenie, zgodnie z przepisem art. 44 ww. ustawy o pomocy społecznej, należy do właściwości gminy.

Pomimo stwierdzonych nieprawidłowości oraz uchybień, działalność GOPS w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) zalecam:

1. Wydawanie decyzji administracyjnych, zgodnie z wymogami przepisu art. 107 § 1 pkt 4 oraz § 3 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego.

Ponadto, wydawanie decyzji orzekających jedynie o odpłatności mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej, zgodnie z wymogiem przepisu art. 59 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej.

2. Wydawanie decyzji stwierdzającej wygaśnięcie decyzji przyznającej świadczenie, w przypadku rezygnacji świadczeniobiorcy z przyznanej pomocy – zgodnie z przepisem art. 162 § 1 pkt 1 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Wydawanie decyzji stanowiących o zmianie/uchyleniu decyzji ostatecznych w sprawie, w przypadku konieczności wzruszenia decyzji, w związku z zaistnieniem okoliczności wskazanych w art. 106 ust. 5 ww. ustawy o pomocy społecznej – celem nie stwarzania sytuacji pozostawania w obrocie prawnym więcej niż jednej decyzji orzekającej w sprawie.

Ponadto uregulowanie stanu prawnego w sprawach, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, w których wydane decyzje rozstrzygają w sprawie już rozstrzygniętej inną decyzją ostateczną (patrz protokół kontroli strona 38 i 39).

4. Podjęcie działań zmierzających do ustalenia przez Gminę Godziesze Wielkie zasad sprawiania pogrzebu, zgodnie z dyspozycją przepisu art. 44 ww. ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ww. ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia. Jednocześnie pragnę przypomnieć, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Wójt Gminy Godziesze Wielkie
ul. 11 listopada 10
62 – 872 Godziesze Małe